

Styringssignaler og informasjonsflyt fra Gjeterhundrådet i NSG

Vi ønsker å spille inn følgende sak, i første omgang til Gjeterhundrådet, som tar for seg styringssignaler og informasjonsflyt fra rådet.

I henhold til den [instruksen for sentrale råd og utvalg i NSG](#) skal Gjeterhundrådet

«...gje råd til styret og initiere faglege spørsmål innan avl, opplæring, fagleg utvikling, bruk og nytte av gjeterhund. Det skal lagast framlegg til årlege planar med budsjett, som skal godkjennast av styret».

Fylkeslagene er representert gjennom regionsrepresentanter, valgt av fylkeslagene i aktuell region.

På [Gjeterhundrådsmøtet 17. desember 2020](#) ble det vedtatt prinsipper for hvordan representanter til prøvenemnda og avlsutvalget for gjeterhund skulle foregå (sak 93/2020). Fram til da hadde det ikke vært nedfelte regler for hvordan valget skulle gjennomføres. Slikt sett var det en klar forbedring for organisasjonen å få klarhet i hvordan dette skulle skje.

Når disse prinsippene nå har fått virke en stund, ser vi som fylkeslag noen uheldige konsekvenser av disse. Fylkeslagene ble gjennom reglene begrenset til å bare kunne spille inn kandidater fra sitt eget fylke. Dette framstår som svært lite formålstjenlig. Dersom Gjeterhundrådet reelt sett er interessert i de beste kandidatene til ulike posisjoner i sine råd og utvalg, må det være irrelevant hvor disse personene kommer fra. Dersom flere fylkeslag også spiller inn samme kandidat, er det et tydelig signal til rådet at vedkommende person har bred støtte i gjeterhund-Norge. Det bør være i rådets interesse å få på plass en kandidat med bred oppslutning. Det er demokratiets fundament og konsekvens.

På spørsmål om hvorfor dette prinsippet er innført, har vi fått til svar at det er fordi det enkelte fylket kjenner sine kandidater best. Dette vil vi avvise på det grunnlag at gjeterhundmiljøet i Norge er relativt lite, hvor de fleste har god kjennskap til hverandre på tvers. Om man ønsker en sikkerhetsventil for at kandidater uten «hjemlig» støtte blir spilt inn, kan dette enkelt gjøres ved at det «hjemlige» fylkeslaget må stille seg bak kandidaturet.

Det er også en kjensgjerning at prinsippet om at man må være foreslått/ha støtte fra sitt eget fylkeslag, ikke har vært gjeldende ved andre utnevnelser. Hvorfor det da skal være et prinsipp i denne sammenhengen, framstår lite logisk.

Prinsippet fører i praksis til at Gjeterhundrådet selv skal peke på representanter for gjeterhund-Norge ut fra potensielt 19 forskjellige innspilte kandidater, hvor ingen av disse kandidatene tilsynelatende har bredere støtte enn en annen. Rådet kan da selv håndplukke den kandidaten som man sammen mener er riktig kandidat. Sammenstilt med ankepunktet vi framfører i neste avsnitt angående der regionsrepresentantene er avskåret fra å sjekke ut med sin region, fører dette til at all reell makt flyttes inn i rådet, de enkeltes regionsrepresentantenes mening blir eneste beslutningsgrunnlag, og fylkeslagene og regionene blir fullstendig marginalisert.

Et annet, og prinsipielt mer alvorlig, ankepunkt er nettopp det at reglene i det hele tatt innskrenker fylkeslagenes mulighet til å samarbeide. Dette er i direkte konflikt med det demokratiske prinsippet, og vi har vanskeligheter med å se at dette ikke bryter med Lagslovene, som befester NSG som en demokratisk organisasjon.

Vi viser også til den nevnte [instruksen for sentrale råd og utvalg i NSG](#). Her framgår det tydelig at saker av prinsipiell art skal behandles av NSGs styre. Dette er særlig trukket frem i instruksen, og sammenfaller derfor, på grunn av sakens prinsipielle natur, ikke med den generelle behandlingen av et hvert referat fra rådet. En slik innskrenking i fylkeslagets demokratiske rett er i aller høyeste grad prinsipiell, og i alle tilfeller ikke av gjeterhundfaglig art.

Det som i fortsettelsen nå nylig har blitt vedtatt i rådet, er direkte urovekkende. I [referatet fra Gjeterhundrådet møte 23. februar 2022](#), sak 25/2022, kan man lese følgende:

*«... Endre hvordan forslag til kandidater skal inn til gjeterhundrådet. Det vil fremover bli annonsert på nettsidene, og ut til fylkene at enkeltpersoner kan søke om å være medlem av prøvenemda. **Fylkene vil ikke kunne sende inn forslag til kandidater.**»*

Etter noen uroligheter knyttet til nettopp utnevning til råd og utvalg og hvilke kandidater fylkene hadde «lov» å foreslå, velger rådet en løsning på dette som struper fylkenes mulighet til å spille inn kandidater fullstendig. Rådet vil med dette vedtaket fjerne fylkeslagenes mulighet for innvirkning helt og fullt. Igjen viser vi til kravet om behandling i NSGs styre av prinsipielle saker, som dette i aller høyeste grad er. At fylkeslagenes demokratiske rett blir avskåret på denne måten, er noe vi mener NSG ikke kan vedkjenne seg.

Når ankepunktet over settes i sammenheng med rådets valg av prinsipper for informasjonsflyt, blir dette uholdbart for oss som fylkeslag. Her viser vi til etablert praksis der rådsrepresentantene har fått klare instruksjoner om at sakslister eller sakspapirer *ikke* skal deles med regionen de representerer. Vi viser også til bestemmelsen [vedtatt 14. januar 2021](#) i sak 04/2021 Arbeidsmetoder, referat, møteplan mm i Gjeterhundrådet:

Vara for medlemmene i rådet får innkallingen til møtene, men sakspapirer til møte sendes kun ut hvis de skal inn for sin representant. Vara får utsendt referat når det er godkjent.

Selv vararepresentanten får altså ikke anledning til å se sakspapirene før vedkommende ev. blir aktivert.

Vi viser til Frivillighet Norges styringsprinsipper¹, da særlig Åpenhetsprinsippet:

*Styret skal sørge for at organisasjonens interessenter får **innsyn i beslutningsprosesser og i hvordan organisasjonens ressurser forvaltes**. Styret er ansvarlig for at alt organisasjonen gjør og sier er forenlig med formålet og vedtatte prioriteringer, og for at **medlemsdemokratiet fungerer**.*

Gjeterhundrådets policy om hemmeligholdelse av sakslister og sakspapirer kan på ingen måte sies å imøtekomme dette prinsippet, ei heller gjeterhund-Norges ønske og behov for innsyn og demokratisk innvirkning på de beslutninger som tas.

Vi har full forståelse for at det fra tid til annen vil være saker som bør unntas offentlighet. Å gå fra det å holde enkelte saker av sensitiv/ «personalmessig» art unna allmennheten, til at fylkeslag eller andre som måtte være interessert *ikke* skal ha innsyn i sakene som skal behandles, framstår som en kraftig overreaksjon. Ofte behandler naturlig nok Gjeterhundrådet saker av stor interesse og betydning for gjeterhund-Norge. Når man a) ikke får informasjon om sakene i forkant, b) ikke får spille inn sitt lags holdning til sakene, men c) er svært opptatt av saken, er dette kun egnet til å skape spekulasjoner og uro. Videre oppstår det mistillit til både beslutningene og beslutningstakerne, samme hvor mye den enkelte rådsrepresentant ønsker å ta den moralsk «riktige» beslutningen. Informasjonsplikten ligger hos organisasjonen som systematiserer arbeidet og sitter på

---

¹ <https://www.frivillighetnorge.no/verktoy/ledelse-og-styrearbeid/styreprinsippene/>

informasjonen, og ikke det enkelte medlem som ikke en gang nødvendigvis vet hva det er å etterspørre. Vi vil også hevde at Gjeterhundrådet med dette prinsippet også forhindrer seg selv i å skaffe seg det beste beslutningsgrunnlaget for sakene.

Med kun å ha tilgang til referatene fra møtene, som i tillegg blir offentliggjort hele to uker etter møtet er avholdt, tvinges fylkeslagene til å ta tunge og det som burde være unødvendige omkamper om saker. Slik blir ytterligere makt samles på få hender, samtidig som man går baklengs inn i framtiden.

Et konkret eksempel på dette er saken om deltakelse i European International 2022. Konkurransen stadfester i reglementet sitt at det er landslagene for 2021 som inviteres til konkurransen, og har som målsetting at det skal være en konkurranse for det årets landslag. Det er mulighet for at land allikevel kan velge andre deltakere. Etter saksforberedelse i prøvenemnda, vedtok Gjeterhundrådet at invitasjonen heller skulle gå til landslaget for 2022. Ingen informasjon om saken kom ut til medlemmene i forkant, og i selve vedtaket framkom ingen begrunnelse. Når fylker opplever dette i tillegg til at andre saker som også tidligere er blitt sendt til behandling, tilsynelatende ikke blir saksbehandlet, og man heller ikke får svar på sakene sine, forvitrer tilliten helt til systemet. Flere konkrete eksempler på slike saker som er spilt inn, kan framlegges dersom ønskelig. Dette er svært ødeleggende for tilliten, skapt av systemet.

Det er viktig å ta med seg at måten Gjeterhundrådet håndterer informasjon og innhenter innspill fra fylkeslagene, skiller seg klart ut fra hvordan for eksempel avlsrådet for sau fungerer. I avlsrådet sendes saksliste og sakspapirer ut til alle væreringer, som igjen kan innhente eller få innspill fra det enkelte medlem, som igjen spilles videre opp i organisasjonen samme vei. Vi mener at dette også er i tråd med hva man kan forvente i en medlemsdemokratisk organisasjon. Vi finner ingen gode argumenter for at Gjeterhundrådet ikke må følge de samme demokratiske åpenhetsprinsippene.

Disse ankepunktene gjør at vi som fylkeslag stiller oss spørsmål ved om man i stor nok grad har tatt innover seg hvem Gjeterhundrådet og dets underliggende råd og utvalg skal være til for. Gjennom NSGs demokratiske oppbygging er svaret: medlemmene. Dette blir på langt nær ivare tatt på en god nok måte når det gjelder gjeterhundarbeidet i NSG i dag.

Med dette fremmer vi fire anmodninger til Gjeterhundrådet og NSG:

- 1. Reguleringen av fylkeslagenes rett til å samarbeide og innvirke på valg av kandidater til rådets valg og nemnder må kjennes ugyldig. Ny instruks for innspill og valg av kandidater må opp til særlig godkjenning av NSGs styre. Det skal være full frihet til samarbeid mellom fylkeslagene, og fylkeslagene skal være involvert i å framhente kandidater.**
- 2. Fylkeslagene skal ha innsyn i saksliste og sakspapirer til Gjeterhundrådet i god tid før rådsmøtet. Regionen/fylkeslaget som det enkelte rådsmedlemmet representerer, har ansvar for å sørge for at medlemmene i fylket har mulighet til å gi sine innspill på en demokratisk forsvarlig måte. Regionsrepresentanten har ansvar for å framføre regionen/fylkets innspill/holdning til saker i rådsmøtet.**
- 3. Gjeterhundrådet har plikt til å saksbehandle og svare formelt på alle saker de får spilt inn.**
- 4. NSG må jobbe kontinuerlig for økt innflytelse fra NSGs medlemmer og for transparente styringsprosesser, i tråd med de demokratiske styringsprinsippene framholdt i Lagslovene.**

Med hilsen,

Rogaland gjeterhundlag

Buskerud gjeterhundnemnd

Aust-Agder gjeterhundnemnd

Nord-Trøndelag gjeterhundlag

Telemark gjetarhundlag

Sør-Trøndelag gjeterhundlag